

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29

Foreløpig uttalelser politiske saker

årsmøtet i Innlandet Arbeiderparti 2023

Innstilling fra forberedende redaksjonskomitè

Forberedende redaksjonskomitè har bestått av:

Leder: Rune Støstad, Stortingsrepresentant
Magnus Stenseth, styret
Hans Christian Enge, fylkestingsgruppa
Linnea Lie Holen, leder AUF
Iver Erling Støen, regionleder LO
Synnøve Fjærgård, Løten
Arne Bredeveien, Sør-Fron
Marianne Csimaz Steinsrud, Gjøvik
Kamilla Thue, Eidskog
Vidar Eltun, Vang
Iselin Vistekleiven, Vågå
Linda Otnes Henriksen, Stor-Elvdal
Sekretær: Fylkessekretær Bjørn Jarle Røberg Larsen

30	Uttalelser	
31	Uttalelse 1:	2
32	Helse, velferd og eldreomsorg	2
33	Uttalelse 2:	6
34	En bolig for alle	6
35	Uttalelse 3:	8
36	Mer inkludering - Flere unge ut i arbeid	8
37	Uttalelse 4:	10
38	Skole og studietid	10
39	Uttalelse 5:	12
40	Gode lokalsamfunn	12
41	Uttalelse 6:	14
42	Vi bygger Innlandet	14
43	Uttalelse 7:	17
44	Flere arbeidsplasser og en styrka klimasatsning	17
45	Uttalelse 8:	19
46	Nye grep i landbrukspolitikken	19
47	Uttalelse 9:	21
48	Et organisert, seriøst og inkluderende arbeidsliv	21
49	Uttalelse 10:	24
50	Fylkesvegløft for trafiksikkerhet, regionale arbeidsplasser og klima	24
51	Uttalelse 11:	26
52	En ny og forutsigbar sosialdemokratisk energipolitikk	26
53	Uttalelse 12:	30
54	Internasjonal solidaritet	30
55		
56		
57		
58		
59		
60		
61		
62		
63		

64 Uttalelse 1:

65 Helse, velferd og eldreomsorg

66 En sterk offentlig helsetjeneste, styrt av fellesskapet og finansiert over skatteseddelen, er
67 avgjørende i kampen mot sosiale og geografiske forskjeller. Det er også det beste forsvaret mot
68 en todeling av helsetjenesten. Vi trenger å sikre den offentlige helsetjenesten, slik at vi alle er
69 trygge i hverdagen og har tilgang til helsehjelp av høy kvalitet ut fra behov.

70 **Alle har rett på en trygg og verdig alderdom**

71 God eldreomsorg er en kjernesak for Arbeiderpartiet. For Innlandet Arbeiderparti er det helt
72 grunnleggende at alle skal ha rett på en trygg og verdig alderdom, uavhengig av hvem du er,
73 hvor du bor og størrelsen på lommeboka.

74 Vi blir flere eldre, og mange av oss lever lange og gode liv. Fordi vi lever lenger, vil mange av
75 oss også bli sykere mot slutten av livet. Med en aldrende befolkning så må vi sikre oss
76 helsetjenester som er tilpassa den veksten.

77 Vi lever i et av verdens rikeste land, men det er ikke alle problemstillinger vi kan «kjøpe oss ut
78 av». Da Arbeiderpartiet bygde velferdsstaten og gjenreiste landet etter krigen var det sju
79 arbeidstakere pr. pensjonist. Fram mot 2050 er det tallet redusert til to arbeidstakere pr.
80 pensjonist. Dersom den aldrende befolkningens etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester
81 skal ivaretas uten endring og omstilling fremover, vil det kreve en betydelig økning i antall
82 årsverk. Dette er arbeidskraft som kommunene allerede i dag rapporterer om at det er krevende
83 å rekruttere. En slik økning i antall årsverk er urealistisk, både fordi det ikke er finansielt
84 bærekraftig og fordi det ville legge beslag på en for stor andel av arbeidsstyrken totalt sett.

85 Innlandet Arbeiderparti ser det som urealistisk at samfunnet skal kunne «rekruttere seg ut av»
86 det økende arbeidskraftsbehovet i helse- og omsorgstjenestene. Derfor kan ikke morgendagens
87 oppgaver løses på samme måte som i dag. Økt kompetanse blant helsearbeidere og
88 digitalisering kan være en del av løsningen. Innlandet Arbeiderparti vil ha en helhetlig
89 eldreomsorg som følger deg gjennom alderdommen. For oss henger god omsorg og trygge
90 ansatte uløselig sammen.

91 Utdanning er viktig for den enkelte, og de ansattes kompetanse er en viktig ressurs for
92 fellesskapet. Det er viktig å legge til rette for at tilsatte skal kunne ta utdanning, der alle får
93 mulighet til å fornye og supplere sin kompetanse. For at flere skal ha mulighet til å ta utdanning
94 ved siden av arbeid er det viktig at det legges opp til flere desentraliserte studietilbud i tillegg til
95 dagens ordinære utdanningstilbud der mange må reise langt for å studere.

96 Vi lever i et digitalt samfunn og det stilles stadig større krav til oss om at vi skal være digitale og
97 kunne å bruke digitale løsninger og tjenester. Ved å øke den digitale helsekompetansen vil vi
98 kunne ta ut mer av potensialet for effektivisering, kvalitet og samhandling for helhetlige tjenester

99 på flere områder, og spesielt innenfor helse- og omsorgssektoren. Samtidig kan ikke digitale
100 løsninger erstatte den menneskelige kontakten mellom ansatte og brukere av tjenestene.

101 Vi må også tenke annerledes i forhold til roller. Innbyggerne må i større grad inviteres til å bli
102 aktive deltagere med ansvar for eget liv og livsmestring. Kommunen må samhandle med
103 innbyggerne gjennom hele livsløpet. Nærstående løser i dag nesten like mange
104 omsorgsoppgaver som det offentlige gjør. Brukere, pårørende, ansatte og yrkesorganisasjoner,
105 kommunene, frivilligheten og fag- og forskningsmiljøer skal ha en helt sentral rolle i utviklingen
106 av eldreomsorgen. Dette er viktig for at vi skal greie å skape trygge og gode tjenester for
107 framtiden.

108 Vi må øke takten på boligbygging for eldre, slik at vi har nok sykehjemsplasser og
109 trygghetsboliger. Nye boformer skal sørge for at flere kan bo i eget hjem selv om behovet for økt
110 trygghet eller hjelpemidler øker. De som trenger sykehjemsplass, skal være trygge på at det
111 står en plass klar når behovet er der.

112 Demens er en sykdom som rammer flere og flere i vårt samfunn. Frem mot **2040** vil antall
113 personer med demens nærmest bli doblet til henholdsvis 192 789 og vil utgjøre 3,30 prosent av
114 totalbefolkningen. I Innlandet har vi en eldre befolkning enn landsgjennomsnittet, og dermed vil
115 vi også ha flere som får demens.

116 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 117 • Sørge for en god, trygg og verdig eldreomsorg for alle
- 118 • At du skal være trygg hjemme. Her må det vektlegges at sykepleiere og
119 helsefagarbeidere i hjemmetjenesten skal tilbys hele faste stillinger, slik at de kan bygge
120 sterke fagmiljøer og at du i sårbare tider møter kjente ansikter som skal gi deg pleie og
121 omsorg.
- 122 • Jobbe for at det lages boligplan for eldre.
- 123 • Sikre investeringstilskuddet til bygging av omsorgsboliger
- 124 • Lage gode planer for hvordan vi kan få til økt heltid og riktig bemanning i eldreomsorgen.
- 125 • Jobbe aktivt for at flere som allerede jobber i helsesektoren skal få fullføre fagbrev eller
126 ta videreutdanning.
- 127 • Utvikle modeller som gir rom for økt grunnbemanning og mindre vikarbruk.
- 128 • Innføre målrettede tiltak for å utvikle, beholde og rekruttere kompetanse
- 129 • Aktivt styrke arbeid med arbeidsmiljøet, for å få ned sykefravær.
- 130 • Øke tverrfagligheten i eldreomsorgen med pasienten i fokus for å styrke innholdet i
131 tjenesten
- 132 • Sikre kunnskap om digitale løsninger i hele regionen.
- 133 • Legge til rette for mer desentralisert utdanning, særlig utdanningstilbud innenfor helse-
134 og omsorgssektoren.
- 135 • Bidra til trygghet og støtte til pårørende.
- 136 • Styrke forskning på demens.
- 137 • Sikre at det blir lagt til rette for flere lavterskeltilbud for mennesker med demens for å
138 forebygge utenforskap

139

140 **Folkehelse og psykisk helse**

141 God helse skapes der folk lever, bor og arbeider. Folkehelsearbeidet krever en felles innsats for
142 å forebygge sykdommer, fremme livskvalitet og redusere sosiale forskjeller mellom folk. God
143 folkehelse kan også sikre at flere står i arbeid lengre og forebygge ensomhet og isolasjon.

144 Skolehelsetjenesten er et av de viktigste lavterskeltilbudene vi har, både for å gi ungdom noen å
145 snakke med hvis de har det vanskelig, men også ved å forebygge psykiske og fysiske vansker.
146 Ifølge Folkehelseinstituttet har mer enn én av fire studenter alvorlige psykiske plager. Samme
147 undersøkelse viser også at én av fem studenter har tenkt på å ta sitt eget liv. Det er vi nødt til å
148 gjøre noe med. Vi må bli bedre på forebyggelse av psykiske plager, og tilby bedre helsehjelp
149 hvis plagene er oppstått.

150 Alle mennesker har rett til en god psykisk helse, og det er et samfunnsproblem når de som sliter
151 psykisk ikke får den hjelpen de trenger, når de trenger den. Arbeiderpartiet mener at alle,
152 uavhengig av størrelsen på lommeboka di eller hvor du bor, skal ha rett på god psykisk
153 helsehjelp.

154 Andelen barn og unge som rapporterer om psykiske plager har økt de siste årene, og
155 utfordringene har økt betraktelig etter koronapandemien. På Barne- og ungdomspsykiatriske
156 avdeling (BUPA) har henvisningene økt til et nivå som har medført lange ventelister og
157 fristbrudd.

158 Det har over mange år blitt kuttet ned antall døgnplasser for alvorlig psykisk syke. Dette
159 utfordrer både pasientenes egen sikkerhet og samfunnets. Samtykkekompetanse er bra for
160 deler av denne pasientgruppen, men for andre er den ødeleggende for behandlingen.
161 Kombinert med manglende døgnplasser får det tragiske konsekvenser for enkelte pasienter og
162 for samfunnet.

163 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 164 • At ungdom skal bli møtt med åpen dør og en tilgjengelig skolehelsetjeneste hver dag.
- 165 • At helsesykepleier kan henvise direkte til psykolog, samtidig som vi arbeider for å øke
- 166 kapasiteten i tilbudet det henvises til.
- 167 • Styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner som jobber med psykisk helse, som for
- 168 eksempel Rådgivning om spiseforstyrrelser (ROS).
- 169 • Øke tilgangen på informasjon om psykologtilbud, innleggelser og rettigheter på
- 170 grunnskolen og videregående skole.
- 171 • Innføre prøveprosjekt med helsestasjon for gutter og øke kunnskapen om gutters
- 172 psykiske helse.
- 173 • Styrke barne- og ungdomspsykiatriske tilbudet i fylket, og vurdere øremerkede midler.
- 174 • Styrke de døgnbaserte tjenestene for kronisk syke innen psykisk helsevern.

175 **Fastlegeordningen og samhandling**

176 Fastlegeordningen er grunnmuren i vår felles helsetjeneste, og fastlegene yter god helsehjelp til
177 befolkningen. Fastlegeordningen har større rekrutteringsproblem enn tidligere. Noe av det
178 viktigste vi gjør for å motvirke en todelt helsetjeneste, er å sørge for en fortsatt stabil
179 fastlegeordning, som rekrutterer nye og beholder dagens fastleger. Arbeidsmengden er en stor
180 rekrutteringsutfordring.

181 Innlandet Arbeiderparti mener det bør gjennomføres en gjennomgang av fastlegenes oppgaver,
182 for å sikre at legene brukes til det de er best og utdannet til. Da må det også vurderes om noen
183 av legenes oppgaver kan utføres av annet helsepersonell.

184 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 185 • Arbeide for å styrke fastlegeordningen
- 186 • Vurdere oppgavefordelingen mellom spesialisthelsetjenesten og
187 kommunehelsetjenesten for å se om for mange oppgaver er flytta over på fastlegene
- 188 • Utvikle og ta i bruk gode teknologiske løsninger og systemer for strukturert overføring av
189 informasjon mellom aktører både i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten

190 Uttalelse 2:

191 Bolig for alle

192 Flere må få mulighet til å eie egen bolig. Et av etterkrigstidens store velferdsprosjekter er den
193 storstilte boligbyggingen som skulle sikre alle et sted å bo – uavhengig av hvem du er og
194 uavhengig av hvilken familie du kommer fra. Husbanken har siden opprettelsen i 1946 vært det
195 viktigste verktøyet for å nå Arbeiderpartiets mål om at alle skal bo godt og trygt. Denne
196 politikken har vært en viktig brikke i å skape et likeverdig og likestilt samfunn i Norge. Det har
197 også vært viktig fordelingspolitikk å sikre at vanlige folk i Norge har hatt mulighet til å eie sin
198 egen bolig – i stedet til å være henvist til leiemarkedet slik situasjonen er i mange andre land.

199
200 Innlandet Arbeiderparti ser med stor bekymring at andelen boligeiere nå faller. Endringen
201 skjedde under forrige regjering, og for første gang siden andre verdenskrig synker nå andelen
202 som eier egen bolig i Norge. Dette er spesielt blant unge, lavinntektshusholdninger og
203 innvandrere fra land utenfor Europa at andelen boligeiere faller. Når færre får muligheter til å eie
204 egen bolig, blir det større forskjeller mellom folk.

205
206 Innlandet Arbeiderparti frykter at boligmarkedet er i ferd med å bli en kraftig ulikhetsmaskin som
207 forsterker sosiale forskjeller. Innlandet Arbeiderparti vil føre en boligpolitikk som utjevner sosiale
208 forskjeller, som sikrer at flere får muligheten til å eie egen bolig. Det er viktig med en sosial
209 boligpolitikk som forebygger at folk får boligproblemer, der fellesskapet stiller opp med støtte og
210 hjelp til dem som ikke klarer å skaffe seg en egnet bolig på egenhånd.

211 Innlandet Arbeiderparti mener at bolig er helt avgjørende for at folk kan leve gode liv i hele
212 landet. Det må bygges nok boliger i hele Norge, både i pressområder der det er kommersielt
213 interessant å bygge – men også i områder der det er presset på boligmarkedet er lavere. Det
214 skal ikke være økonomisk lønnsomhet alene som styrer byggingen av boliger, men behovet folk
215 har for et trygt og godt sted å bo.

216 Kommunene har ansvaret for den boligsosiale politikken. Da blir det viktig at kommunene gis
217 bedre verktøy for å kunne få folk over fra å leie til å eie.

218 Samtidig må Husbanken forsterkes og gis et tydeligere samfunnsoppdrag knyttet til å sikre gode
219 og trygge boliger for folk over hele landet. I områder der prisen på nybygg ligger høyere enn
220 markedsverdi kan det utvikles modeller der en prosentandel av Husbanklånet (f.eks. 40%)
221 «låses inn» som et rentefritt bidrag og følger huset ved salg. Dette kan kombineres med at
222 huseiere kan velge å ta over dette lånet på ordinære vilkår dersom de ønsker det.

223 Det er viktig at vi i partnerskap med byggenæringen ser på klimakravene for boligbygging og
224 rehabilitering. For å kunne iverksette mer utbygging i kommunene må det legges til rette for at
225 en slik utvikling kan skje. Da er det nødvendig at det også blir sett på byggeregler for å legge til
226 rette for trygg utvikling i lokalsamfunn påvirket av naturfarer. Mange kommuner sliter i dag med
227 at de ikke får anvendt store areal fordi byggereglene for slike områder setter en stopper for det.

228 I mange distriktskommuner er det ikke mangel på arbeid som fører til at folk ikke flytter til, det er
229 mangel på boliger. Innlandet Arbeiderparti vil få til et større gjenbruk av boliger som i dag
230 forfaller, benyttes til fritidsboliger, tomme hus på gårdsbruk o.l. slik at de i stedet kan brukes
231 som boliger. Det trengs statlige virkemidler for å realisere denne omstillingen.

232 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 233 • Gjøre det enklere for kommunene å tilby ulike boligmodeller til de som ikke har mulighet
234 til å kjøpe bolig i det ordinære boligmarkedet.
- 235 • Ha økonomiske ordninger som hjelper flere til å gå fra å leie til å eie bolig (tilskudd,
236 rentenivå, kommunale avgifter/eiendomsskatt med mer)
- 237 • Forbedre og forenkle regelverket for leie til eie.
- 238 • Arbeide for økt utbygging av studentboliger i nærheten av studiestedene, også tilknytta
239 de videregående skolene.
- 240 • Legge til rette for flere boliger for eldre og rehabilitering av eksisterende bolig til
241 livsløpsstandard. Dette ved økonomisk stimulans og mer faglig rådgivning fra
242 Husbanken/staten til seniorboliger og seniorkollektiv.
- 243 • Opprette en ny tilskuddsordning for boligetablering i distriktene.
- 244 • At Husbanken gjenreises til å bli det viktigste verktøyet i den sosiale boligbygginga.
- 245 • I partnerskap med byggenæringen legge et løp for å stramme inn på klimakrav.
- 246 • Åpne opp for at utbygging av bolig skal være mer tilpassa den reelle risikoen i områder
247 med naturfare.

248 Uttalelse 3:

249 Mer inkludering - flere unge ut i arbeid

250 Innlandet Arbeiderparti er bekymret for at stadig flere familier står i fare for å havne i varig
251 lavinntekt. Særlig bekymret er vi for de mange barn som ikke får mulighet til å delta på
252 aktiviteter og opplevelser, på lik linje med andre barn.

253 Innlandet Arbeiderparti mener at det er behov for kraftfulle grep for å bidra til å få ned de
254 økonomiske forskjellene mellom folk. Disse tiltakene må utvikles langs tre spor: Tilgang til
255 arbeid, felles velferd og omfordeling gjennom skatt.

256 Det å stå utenfor organisert idrett, kultur eller annen lek på grunn av dårlig økonomi, oppleves
257 som svært vanskelig. Vi vet at deltakelse i organisert idrett og kultur, samt annen lek og
258 sosialisering gir barn selvtillit gjennom tilhørighet og mestring. Og med fattigdom, kan
259 muligheten for å havne i utenforskap bli enda større en ellers, og samfunnskostnaden kan bli
260 store på sikt.

261 Kulturlivet og især frivilligheten er blant våre viktigste bidragsytere for å hindre utenforskap, men
262 den er avhengig av tildeling og søkbare midler. Denne prosessen er i mange sammenhenger
263 komplisert noe som setter gevinsten av frivilligheten i fare. Det er derfor nødvendig å fortsette
264 arbeidet med enklere søkeprosesser for å få midler.

265 Arbeidslinja er ment å gjøre det mulig for flere å delta i arbeid. Det krever tilrettelegging og
266 oppfølging av personer som har behov for helsehjelp. Arbeidslinja er ikke et verktøy for å straffe
267 personer som av ulike årsaker ikke er i, eller kan være i jobb, men for å hjelpe og bistå dem
268 som trenger det. Prinsippet om at det må lønne seg å jobbe er det som finansierer vår felles
269 velferd, og gjør det mulig for oss å stille opp økonomisk og sosialt for dem som trenger et
270 sikkerhetsnett.

271 Innlandet Arbeiderparti vil inkludere flere av Innlandets innbyggere i arbeidslivet. I deler av
272 Innlandet står svært mange i arbeidsfør alder utenfor arbeidslivet, og opplever at det ikke er
273 bruk for dem. Men i Innlandet har vi bruk for alle. Å bidra til omskolering, voksenopplæring,
274 arbeidstrening eller tilrettelegging for at flere kan komme i arbeid, er en helt sentral del av
275 Innlandet Arbeiderpartiets strategi for å bygge Innlandet.

276 Mye av velstandsveksten i Norge på 1970- og 1980-tallet skyldtes at kvinner ble yrkesaktive – i
277 mye større grad enn i mange andre land. Selv om kvinners og menns yrkesdeltagelse nå ligner
278 mer på hverandre enn den gang, er det fortsatt mye å hente ved å skape mer likestilling. Blant
279 deltidsarbeidende i varehandelen, servicenæringen, omsorgssektoren eller i helsevesenet er
280 kvinner i flertall. Innlandet Arbeiderparti vil jobbe for at flere av de som jobber deltid i dag, skal
281 få hele stillinger. Det er viktig likestillingspolitikk, og også viktig frihetspolitikk – ettersom fast
282 arbeid er nøkkelen til å kunne låne penger til hus og hjem, til å ha en forutsigbar
283 arbeidshverdag, en forutsigbar fritid og et forutsigbart familieliv.

284 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 285 • Jobbe for at enslige forsørgere skal få bedre hverdagsøkonomi.
- 286 • Jobbe for at det gjøres en helhetlig gjennomgang av støtteordninger for
- 287 lavinntektsfamilier og arbeidet for å bekjempe fattigdom må styrkes.
- 288 • Iverksette sterkere tiltak som minsker de økte forskjellene i befolkningen.
- 289 • Styrke frivilligheten ved økt momskompensasjon.
- 290 • Inkludere flere i arbeidslivet ved å unngå krav om tilbakebetaling av uføretrygd hvis man
- 291 kommer i jobb.
- 292 • Jobbe for at statlige virkemidler til særlig utsatte regioner i andre deler av landet, også
- 293 blir tilgjengelig for regioner i Innlandet med tilsvarende utviklingstrekk.
- 294 • Bekjempe utenforskap, og bidra til at flere inkluderes i arbeidsliv og samfunnsliv i
- 295 Innlandet.
- 296 • At flere skal få tilgang til arbeid, gjennom tett og tilrettelagt oppfølging fra NAV
- 297 • Bidra til at ansatte i offentlig forvaltning, deriblant NAV, må få større rom til å bruke sitt
- 298 faglige skjønn, gjennom tillitsreformen i offentlig sektor.
- 299 • At alle som bruker NAV skal ha rett til å komme i kontakt med en saksbehandler der.
- 300 • Jobbe for at personer som har en uføregrad får større muligheter til å teste ut
- 301 arbeidsevne uten å få redusert ytelsen.

302

303 **Flere unge ut i arbeid**

304 Stadig flere unge faller utenfor både utdanning og arbeid. Ingen skal måtte leve i utenforskap -

305 vi har bruk for alle. Flere må hjelpes inn i arbeid, aktivitet og utdanning

306 Forskning fra SSB viser tydelig på at det er oppstått et skille mellom hvilke deler av

307 ungdomskullene som får sommerjobber, og hvilke som ikke får det. Tidlig jobberfaring påvirker

308 igjen sannsynlighet for å få arbeid i voksen alder, og om man varig faller utenfor arbeidslivet

309 eller ikke. Innlandet Arbeiderparti ønsker å etablere en pilotordning for Innlandet som vil sikre all

310 ungdom en sommerjobb med minimum tre ukers sommerjobberfaring innen de er fylte 19 år. Et

311 slikt tilbud bør organiseres i samarbeid med lokalt næringsliv, landbruket, arbeidslivets

312 organisasjoner, samt kommunen og fylkeskommunen. Bevilgning bør administreres over

313 arbeidsdepartementets budsjett.

314 Gjennom videregående utdanning legges grunnlaget for videre studier eller yrkesliv. Innlandet

315 Arbeiderparti mener fylkeskommunen må sørge for sterk oppfølging av elever som sliter faglig

316 eller sosialt, og hjelpe dem til å fullføre utdanningsløpet. Hver enkelt skole må ha

317 oppfølgingsplaner for elever som er i fare for å droppe ut av utdanningen, og det må settes av

318 nok ressurser til dette viktige arbeidet. For de elevene som likevel avslutter skoleløpet uten å

319 fullføre, må Oppfølgingstjenesten ha nær kontakt med hver enkelt for å bistå med omvalg/ny

320 utdanning, opplæring i bedrift eller formidling av tilbud om arbeid.

321 Innlandet Arbeiderparti mener det er viktig at velferdsstaten ivaretar folk som ikke kan arbeide,

322 og at vi som fellesskap stiller opp for hverandre slik at alle uansett arbeidsevne kan leve gode

323 liv. Likeledes vet vi at mange kan få – eller beholde – en plass i arbeidslivet gjennom bedre

324 tilrettelegging eller ved omskolering. Tiltaket «Menn i helse» er et komprimert utdanningsløp
325 frem til fagbrev der menn i alderen ned mot 25 år gis omskolering til helsearbeidere, og gir folk
326 en ny mulighet innenfor arbeidslivet – samtidig med at det bidrar med tiltrengt arbeidskraft i en
327 sektor der behovet for fagfolk er stort. Innlandet Arbeiderparti vil at det utvikles flere slike tiltak
328 der særlig yngre mennesker får mulighet til å komme seg over fra ordninger i NAV-systemet til
329 helt eller delvis arbeid gjennom omskolering, tilrettelegging og arbeidsutprøving.

330 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 331 • At alle under 30 år sikres arbeid, utdanning eller kompetanseheving
- 332 • Etablere et pilotprosjekt for at all ungdom i Innlandet innen fylte 19 år skal få
333 sommerjobb med minimum 3 ukers varighet via sin kommune.
- 334 • Vi må ha et NAV som bedre hjelper folk i arbeid, i samarbeid med offentlige og private
335 arbeidsgivere
- 336 • Styrke NAV med økt kompetanse og flere ansatte og gjennomføre en storstilt tillitsreform
337 i Nav. Saksbehandlingstiden for arbeidsavklaring må ned.
- 338 • At unge under 30 år uavhengig av ytelse blir fulgt opp av egne konsulenter i Nav ung og
339 styrke Nav i skolen.
- 340 • At aktivitet er hovedregelen for alle sosialhjelpsmottakere under 30 år og at fullføring av
341 videregående skal være en prioritet for denne gruppen, eventuelt annen formell
342 sluttkompetanse som f.eks. grunnkompetanse.
- 343 • Sikre høy kvalitet på den fylkeskommunale Oppfølgingstjenesten for å ha et godt tilbud
344 om utdanning eller arbeid til alle innbyggere i Innlandet under 21 år.
- 345 • Bygge på erfaringene fra «Menn i helse» og videreutvikle lignende tiltak for andre
346 sektorer i samarbeid mellom NAV, kommunene, fylkeskommunen og andre offentlige
347 virksomheter.

348 Uttalelse 4:

349 Skole og studietid

350 Skole og utdanning er et fellesgode som skal inkludere alle på en trygg måte der man skal få
351 god og tilpasset læring. Det er viktig at elever møter lærere med god kompetanse, i både
352 grunnleggende ferdigheter og i praktisk estetiske fag. Barn, unge og lærere i norske skoler skal
353 ha en trygg skolehverdag, der elever som sliter skal få den hjelpen de trenger. Det er viktig å
354 sikre laget rundt eleven med en helhetlig tverrfaglig innsats. For Innlandet Arbeiderparti er
355 kvalitet i både undervisning og skolemiljø viktig, og det er sentralt at skolen skal være gratis.

356 Russetiden har mange dimensjoner hvor hygge og samhold er en del, men det har også utviklet
357 seg ukulturer rundt tidsbruk, mobbing og utestenging. Innlandet Arbeiderparti mener det er viktig
358 å sørge for en inkluderende russetid, der alle som ønsker det kan markere avslutningen på
359 skolegangen på en positiv måte. Da må det skapes rammer for feiringen som inkluderer flest
360 mulig, og feiringen må skje på en måte der ikke økonomi utestenger noen fra å delta. Innlandet
361 Arbeiderparti understreker at russefeiringen er en privat feiring som russeren selv har ansvar for,
362 men mener samtidig at feiringen har fått en såpass framtrædende plass at både nasjonale
363 myndigheter og fylkeskommunen som skoleeiere må engasjere seg for å gi russetiden positivt
364 innhold for alle.

365 Det er et stort behov for at flere elever velger yrkesfag på videregående skole. Læreplasser er
366 det nok av i de fleste fag, men det er for få lærlinger. Innlandet Arbeiderparti har fått med et
367 flertall i fylkestinget på å innføre et første trinn i en læreplassgaranti for yrkesfagelever i
368 Innlandet, og vil fortsette dette arbeidet for å gjøre yrkesfagutdanningen mer forutsigbar og
369 attraktiv i vår region. Samtidig vil vi videreutvikle en Innlandsmodell for yrkesfag, der nye og
370 alternative modeller for yrkesfag igangsettes som samarbeid mellom fylkeskommunen og
371 bedrifter. Parallelt vil vi jobbe for kombinerte klasser ved yrkesfaglige studieretninger der
372 søkertallet er lavt, for å kunne opprettholde en desentralisert tilbudsstruktur innen yrkesfagene.

373 Et nasjonalt yrkesfagsenter på Raufoss, med den kompetanseklyngen som ligger der, vil være
374 et svært viktig bidrag for å kunne styrke yrkesfag – både i Innlandet og nasjonalt. Nå må det
375 satses på lærlinger og yrkesfaglige veier til utdanning.

376 Innlandet fylke skal være et utdanningsfylke med et bredt spekter av høyere utdanningstilbud.
377 Et bredt fagskoletilbud må være tilgjengelig i hele Innlandet. Det må i større grad tilrettelegges
378 for overgang fra fagskole til høgskole/universitet.

379 Kompetanse må bygges kontinuerlig og Innlandet Arbeiderparti vil sikre gode lokale tilbud som
380 både styrker bedriftenes tilgang på arbeidskraft, men også legger til rette for at så vel ungdom
381 som voksne kan ta høyere utdanning uten å måtte flytte. Innlandet Arbeiderparti har bidratt til å
382 jobbe fram en strategi for desentral høyere utdanning. Strategien er tydelig på å se
383 sammenhengene i utdanningsløpet og understøtter den samfunnsutviklingen vi ønsker oss.
384 Lokalt kan disse sammenhengene også gi kompetansemiljøer i ulike deler av Innlandet som gir

385 muligheter for både nærings og samfunnsutvikling. Innlandet Arbeiderparti ser at noen sektorer
386 mangler kompetanse på både kort og lang sikt. Særlig gjelder dette fag som sykepleie,
387 vernepleie og andre fag rettet inn mot det økende behovet for ansatte i yrker innenfor helse og
388 omsorg.

389 Veldig mange unge i dag ser etter en mulighet for å komme inn på høyere utdanning. Men
390 veldig mange strever med at studielånet ikke strekker til. Hverdagen for mange studenter
391 handler om å overleve og ikke om å leve i studietiden. Å øke studiestøtten til 1,5 G vil gjøre det
392 mye enklere for mange studenter å studere det de vil hvor de vil.

393 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 394 • Gi god tverrfaglig hjelp til elever som har behov for det i skolen.
- 395 • At nasjonale myndigheter, fylkeskommunene og russen selv jobber med å skape en mer
396 inkluderende russetid.
- 397 • Arbeide for mindre kommersialisering av russetiden, både under selve feiringen og i
398 forberedelsene til den.
- 399 • Sørge for at alle elever, lærere og ansatte får en trygg skolehverdag.
- 400 • Styrke yrkesfagene og fortsette arbeidet med læreplassgaranti i Innlandet.
- 401 • Videreutvikle en innlandsmodell for yrkesfag der nye og alternative modeller for yrkesfag
402 igangsettes.
- 403 • Beholde en desentralisert skolestruktur, og jobbe for kombinerte skoleklasser på
404 yrkesfagtilbud der søkertallene er lave.
- 405 • Ha en rettferdig vurdering av elever, gjennomføre en evaluering av dagens
406 eksamensformer.
- 407 • Øke studiestøtten til 1,5G.
- 408 • Etablere nasjonalt yrkesfagsenter på Raufoss.
- 409 • Ha et bredt fagskoletilbud i hele Innlandet.
- 410 • Støtte arbeidet med å forsterke desentraliserte høyere utdanningstilbud i Innlandet, og
411 jobbe for at regjeringen finansierer 40 desentraliserte studieplasser for vernepleiere ved
412 studiesentrene på Tynset og i Kongsvinger fra skoleåret 2024/2025.

413 **Skole og barnehage**

414 Kommunene er avgjørende for å sikre god oppvekst for alle barn. Barnehage og skole er viktige
415 fellesskapsarenaer i oppveksten. Det trengs kvalifiserte ansatte i barnehage og skole som gis
416 tid og tillit, for å sikre læring, lek og trivsel. Det skal være nulltoleranse mot mobbing, trygge
417 ungdomsmiljøer og det må jobbes aktivt for god psykisk helse gjennom blant annet
418 helsestasjon og skolehelsetjenesten. SFO og barnehage må være billigst mulig slik at flest
419 mulig kan delta

420 Skole og utdanning er et fellesgode som skal inkludere alle på en trygg måte der man skal få
421 god og tilpasset læring. Det er viktig at elever møter lærere med god kompetanse, i både
422 grunnleggende ferdigheter og i praktisk estetiske fag. Barn og unge i norske skoler skal ha en
423 trygg skolehverdag, der elever som sliter skal få den hjelpen de trenger. Det er viktig å sikre

424 laget rundt eleven med en helhetlig tverrfaglig innsats. For Innlandet Arbeiderparti er kvalitet i
425 både undervisning og skolemiljø viktig.

426 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 427 • Gi god tverrfaglig hjelp til elever som har behov for det i barnehagen og i skolen.
- 428 • At alle elever og lærere har krav på en trygg skolehverdag.
- 429 • Ha en rettferdig vurdering av elever og en evaluering av dagens eksamensformer.
- 430 • Få flere yrkesgrupper inn i skolen for å styrke laget rundt elevene.

431 Uttalelse 5:

432 Gode lokalsamfunn

433 Velferd/kommuneøkonomi

434 Alle skal ha mulighet til å leve gode og trygge liv i hele landet. Fram til valget i september skal vi
435 vise at Arbeiderpartiet har de beste løsningene lokalt for å gjøre hverdagen tryggere, lage
436 sterkere fellesskapsløsninger og gi større muligheter for alle.

437 Vi vil jobbe for flere arbeidsplasser, universelle velferdsordninger og sosial utjevning. Vi vil gi
438 flere mulighet til å jobbe, inkludere flere som har falt utenfor og at færre barn skal vokse opp i
439 fattigdom. For å lykkes med det må vi ha sterke kommuner. Det er kommunene som har ansvar
440 for velferdstjenester fra vugge til grav. Da er det viktig at kommunene settes i stand til å ha
441 inntekter til å løse framtidens velferdsoppgaver, og at alle kommuner får de samme mulighetene
442 til å lykkes.

443 Innlandet Arbeiderparti mener at dagens inntektssystem ikke er godt nok. Dagens system bidrar
444 systematisk til at de rike kommunene med de rike innbyggerne blir rikere, mens de fattige
445 kommunene med høyt utenforskap, store sosioøkonomiske utfordringer og uføre blir stadig
446 fattigere.

447
448 For store forskjeller mellom folk er en trussel mot demokratiet. Kommunene er et viktig verktøy
449 for å utjevne forskjeller. Da må alle kommuner sikres store nok inntekter for å løse dette. For å
450 sikre at alle kommuner kan levere gode tilbud må skatteinntektene fordeles mer rettferdig.

451 452 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 453
- 454 • Sikre et mer rettferdig inntektssystem for kommunene ved å utjevne skatteinntekter mer
455 enn i dag
 - 456 • Forsterke og forbedre finansieringen av ressurskrevende tjenester. Aldersgrensen på 67
457 år må fjernes og alle kommuner med spesielt høye utgifter per innbygger må bli
458 kompensert på samme måte som kommuner med under 3200 innbyggere blir i dag.

459 Uttalelse 6:

460 Vi bygger Innlandet

461 Innlandet er et Norge i miniatyr, med enorme muligheter i både by og land. Innlandet
462 Arbeiderparti ønsker å bygge Innlandet ved å kombinere de beste kvalitetene fra både distrikta
463 og byene i vårt fylke.

464 De siste årene har synliggjort nye og spennende arbeidsmetoder, der det spiller mindre rolle
465 hvor arbeidet utføres. Innlandet Arbeiderparti mener det er mulig å desentralisere langt flere
466 deler av både fylkeskommunens og andre regionale aktørers aktiviteter og arbeidsplasser. Det
467 er avgjørende at dette bygger på fornuftige fortrinn i hver enkelt region og hvert enkelt
468 lokalsamfunn, slik at det bygger opp under en helhetlig samfunnsutvikling.

469 For Innlandet Arbeiderparti er det viktig at sammenhengene i samfunnsutviklingen blir
470 tydeligere. Eksempelvis høster Mjøsbyen-prosjektet kritiske røster i deler av Innlandet, samtidig
471 med at det er noe manglende forståelse for at Innlandet er det eneste fylke uten
472 belønningsmidler til kollektiv. Belønningsmidler til Mjøsbyen kan heve tilgangen til
473 kollektivtilbudet i det folkerike området rundt Mjøsa – og dermed frigi midler til øvrig deler av
474 fylke. Dermed vil hele Innlandet være tjent med en slik satsing.

475 For Innlandet Arbeiderpartiet er det avgjørende at vi får radikale endringer i kollektivtrafikken, og
476 en helt annen tilgjengelighet enn i dag. Da må vi få flere midler til Innlandet, gjennom
477 belønningsmidler, ta ned volumet på skoleskyss, samt få mer kompensert for den demografien
478 som Innlandet har. Dette er en snuoperasjon som nå må komme, men det krever en forståelse
479 for at det er viktig å styrke både byene og bygdene. Tjenestetilbudet til innbyggerne i Innlandet
480 skal være godt, uansett hvor folk bor.

481 Det er også viktig å se på forbindelseslinjene inn og ut av Innlandet. Både i Gjøvikregionen og
482 Kongsvingerregionen er det mangelfulle kommunikasjonslinjer til/fra hovedflyplassen på
483 Gardermoen. Innlandet Arbeiderparti vil jobbe for å få på plass nye kollektivforbindelser her, i
484 dialog med Viken/Akershus. Likeledes vil Innlandet Arbeiderparti peke på at andre
485 grenseregioner har behov for å løse utfordringer knyttet til fylkesgrensekryssende aktivitet; i så
486 vel Hadeland som i Nord-Østerdalen og Kongsvingerregionen er Innlandet Arbeiderparti
487 tilhenger av et tettere samarbeid med nabofylkene for å løse felles utfordringer knyttet til
488 videregående utdanning, fylkesveier og regional utvikling.

489 Skal Innlandet lykkes som region, må vi også øke mulighetene i hele fylket vårt. Innlandet
490 Arbeiderparti vil gjøre høyhastighets bredbånd til en rettighet på lik linje med tilgangen til strøm.
491 Dette er avgjørende for å sikre en utvikling der folk har de samme mulighetene uavhengig av
492 hvor man bor. Innlandet Arbeiderparti mener at den digitale infrastrukturen er helt avgjørende
493 for å skape arbeidsplasser og for å kunne flytte arbeidsplasser fra sentrale områder ut til
494 distriktene våre. Skal regionale aktører flytte arbeidsplasser ut må det være mulig å samhandle
495 med øvrige deler av virksomhetene digitalt. Innlandet Arbeiderparti er utålmodige, og ser at

496 satsingen på bredbåndsutbygging nasjonalt må bli enda sterkere enn det den er i dag. Lik
497 tilgang til høyhastighets bredbånd er også avgjørende for at det ikke skal utvikle seg nye digitale
498 klasseskiller.

499 Deler av Innlandet har utviklingstrekk knyttet til befolkningsstruktur, sysselsettingsutvikling eller
500 alderssammensetting som har mange likhetstrekk med tiltaksområder andre steder i landet.
501 Likevel har ikke Innlandet tilsvarende virkemiddelapparat i ryggen som tilsvarende regioner i
502 f.eks. Nord-Norge har. Innlandet Arbeiderparti vil arbeide for at statlige virkemidler for
503 tiltaksområder andre steder i landet også blir gjort tilgjengelige for områder i Innlandet med
504 tilsvarende utviklingstrekk.

505 Innlandet er et sterkt og rikt kulturfylke som bidrar til unike opplevelser og arrangement gjennom
506 hele året. Opplevelsesnæringene gir mange spennende arbeidsplasser og er en av de viktigste
507 næringene i fylket vårt. Vi har sterke tradisjoner innen musikk, litteratur, folkedans og
508 museumsvirksomhet som bidrar til bolyst og attraktivitet, samtidig som det drar gjester fra hele
509 verden til Innlandet.

510 I Innlandet finnes mange viktige kulturaktører som gir innledningene stolthet og bygger en felles
511 identitet, samtidig som de samme aktørene er fyrtårn for kulturen i hele Norge. Vi har aktører
512 som både gir innlendingene en lokal og regional identitet, og som har betydning for kulturen i
513 hele Norge. Innlandet Arbeiderparti ser at mye av de statlige kulturmidlene konsentreres rundt
514 Oslo og andre større byer, og vil jobbe for at Innlandet får en større andel av de samlede
515 statlige kulturmidlene.

516 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 517 • Utnytte alle gode muligheter i Innlandet, bidra til sterkere samarbeid mellom by og
518 distrikt.
- 519 • Styrke Innlandet fylkeskommunes lokale tilstedeværelse i hele fylket, og forsterke
520 samarbeidet mellom fylkeskommunen og kommuner/regioner om å sikre gode offentlige
521 tjenester til alle.
- 522 • At det ved utlysning av nye stillinger og ansettelser i fylkeskommunen må legges bedre
523 til rette for at folk kan jobbe der de bor, slik at arbeidssted ikke nødvendigvis er i
524 fylkeshusene på Hamar eller Lillehammer.
- 525 • Jobbe for at statlige virksomheter tilrettelegger for desentraliserte og fleksible
526 arbeidsplasser, slik at arbeidstakere i direktorater, departementer, tilsyn m.v. kan være
527 bosatt i Innlandet.
- 528 • At det etableres lokale sentre (nærtjenestesenter) som tilbyr offentlige tjenester som
529 utstedelse av pass, førerkort, vigselsattester, generell gratis juridisk rådgivning osv.
- 530 • Jobbe for statlige belønningsmidler til Mjøsbyen.
- 531 • Forsterke samarbeidet mellom Innlandets grenseregioner og tilgrensende områder i
532 nabofylkene, særlig innen kollektivtransport, samferdsel og videregående utdanning.
- 533 • Videreføre et høyt tempo i utbyggingen av bredbånd i Innlandet, og jobbe for større
534 statlige bevilgninger til dette formålet i vår region.
- 535 • At tilgang til høyhastighets bredbånd skal være en rettighet på linje med strøm.

- 536 • Bekjempe framveksten av nye digitale klasseskiller.
- 537 • Jobbe for at statlige virkemidler til særlig utsatte regioner i andre deler av landet, også
- 538 blir tilgjengelig for regioner i Innlandet med tilsvarende utviklingstrekk.
- 539 • Slå ring om Innlandets sterke kulturliv, og bidra til at det videreutvikles.
- 540 • Jobbe for at Innlandet får en større andel av de statlige midlene til kultur.

541 Uttalelse 7:

542 Skape for å dele - flere arbeidsplasser og en styrka klimasatsning

543 Innlandet har store muligheter til å ta en sterk rolle i å få fram nye og grønne arbeidsplasser.
544 Et vekstkraftig privat næringsliv som går med overskudd, bidrar til å finansiere verdens beste
545 velferdsstat. Det er vårt sosialdemokratiske samfunn er tuftet på. Norge som nasjon har store
546 utfordringer foran oss. Frem mot 2030 skal vi skape flere jobber, kutte utslippene med 55
547 prosent, få opp de grønne investeringene og øke fastlandseksporten.

548 Klimaendringene dominerer vår levetid. Vi skal gjennom den største omstillingen i norsk
549 næringsliv noensinne. Regjeringen har satt tydelige mål for en grønn omstilling og vekst i
550 eksporten fra fastlandet i årene fremover. Innlandet Arbeiderparti støtter disse ambisjonene fullt
551 ut. De utgjør sammen med våre klimaforpliktelser en mulighet for et sterkt og moderne
552 næringsliv med økt sysselsetting og verdiskaping. Vi går også raskt mot en tid hvor de som ikke
553 driver bærekraftig, vil bli straffet for det. Bærekraft er i økende grad blir en forutsetning for
554 lønnsomhet.

555 Innlandet er Norges grønne hjerte. Vi har naturgitte forutsetninger for å ta en ledende nasjonal
556 posisjon i det grønne skiftet og utviklingen av bioøkonomien. Norsk næringsliv i dag preges i
557 stor grad av eksport av råvarer som olje, gass, fisk, tømmer og metaller. Innlandet Arbeiderparti
558 mener det må satses på videreforedling i Norge, og at rammebetingelsene for eksport styrkes.

559 Norge har unike naturressurser koblet med sterke samfunnsmessige og industrielle kvaliteter.
560 Vellykket industrisatsing og klimaomstilling krever at vi bygger videre på det som har vært
561 suksessoppskrifter for Norge tidligere. Vi må kombinere ambisiøse klimamål med ambisiøse
562 jobbskapingsmål innen områder der vi har fortrinn og kompetanse.

563 Hele landet må tas i bruk, og Arbeiderpartiet må ha en næringspolitikk som sørger for at industri
564 og næringsliv i distriktene har trygge og gode rammevilkår samtidig som det legges til rette for
565 etablering av nye virksomheter.

566 Skal Norge lykkes med sine ambisjoner om grønn vekst og mer eksport fra fastlandet trengs det
567 også at de offentlige virkemidlene styrkes. Innlandet Arbeiderparti støtter endringene i
568 virkemiddelapparatet for å spisse innsatsen for grønn omstilling. Hovedprinsippet skal være at
569 prosjekter som mottar støtte, bidrar til at vi når omstillingsmålet. Det er avgjørende at vi samtidig
570 skalerer opp virkemiddelapparatet for å ta de nødvendige løftene. Det er anslått at behovet for
571 statlig avlastning i forbindelse med grønn industri kan være opp mot 60 milliarder kroner frem
572 mot 2025. Det er fryktelig mye penger – men Innlandet Arbeiderparti mener dette er en viktig
573 investering i framtida – og har støtte i dette hos FN. FN har anslått at hver krone investert i den
574 grønne økonomien, gir fire kroner i gevinst.

575 I Innlandet er betongsektoren et godt eksempel på at næringsutvikling, nye arbeidsplasser og
576 store klimakutt kan realiseres. Betongsektoren utgjør alene nesten ni prosent av verdens

577 klimagassutslipp og produksjon av sement til betong er største enkeltkilde til utslipp. Sement og
578 betongbransjen er derfor en bransje hvor Norge og verden må lykkes med å redusere CO2-
579 utslippene.

580 Innlandets kommuner ønsker å være en aktiv del av det grønne skiftet. Noe av det viktigste hver
581 enkelt kommune kan bidra med, er attraktive og bærekraftige næringstomter, som gir plass til
582 grønn industri på en måte som sørger for balanse i naturregnskapet. Vi deler regjeringens mål
583 om at norske kommuner enklere skal kunne tilby næringstomter som kan konkurrere
584 internasjonalt om de mest attraktive næringene og arbeidsplassene. En klar forutsetning for å
585 nå dette målet er at det også blir førende for statlige myndigheter, som for eksempel
586 Statsforvalter, NVE, Mattilsynet mv. I dag oppleves for ofte staten som en motspiller og ikke en
587 medspiller i arbeidet med lokal omstilling.

588 De store oppgavene løser vi best sammen!

589 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 590 • At det statlige virkemiddelapparatet for grønn omstilling må styrkes radikalt og Staten må
591 bidra til å bygge et industrielt FOU-miljø for utslippskutt i betongindustrien.
- 592 • At hele landet tas i bruk for å nå målet om en dobling av fastlandseksporten og en
593 halvering av klimagassutslippene innen 2030.
- 594 • At klimagassutslipp må vektlegges tyngre i de samfunnsøkonomiske analysene som
595 statlige etater gjør – da vil flere klimatiltak bli samfunnsøkonomisk lønnsomme og
596 prioriteres høyere. Klima «veier» betydelig høyere i Sverige enn i Norge.
- 597 • At det må etableres ny lavutslippsindustri i Norge, utvikle nye innovasjonsprosjekter som
598 bidrar til ytterligere klimakutt inkludert CO2-fangst på store utslippspunkt.
- 599 • At norske råvarer i størst mulig grad skal videreføres av virksomheter i Norge
- 600 • Ha et aktivt og balansert eierskap i næringslivet, med vekt på langsiktige og kompetente
601 eiere.
- 602 • At staten forblir en langsiktig og aktivt eier i strategisk viktige bedrifter.
- 603 • Sikre at det legges til rette for satsing på forskning og utvikling for å fremme vekst i norsk
604 industri og næringsliv.
- 605 • At rammebetingelsene til norsk eksportindustri må være konkurransedyktige.
- 606 • Styrke sirkulærøkonomien gjennom fjerning av juridiske og økonomiske hindringer.
- 607 • At staten stiller risikokapital tilgjengelig for å skape ny industri basert på skogressursene.
- 608 • Etablere et samarbeid mellom industrielle aktører og offentlige aktører som kan gi
609 reduserte klimautslipp, nye arbeidsplasser og gi ny teknologi gjennom forskning og
610 utvikling.
- 611 • Styrke Klimaparken 2469 som en formidlingsarena for relevant forskning på klima og
612 natur.

613 Uttalelse 8:

614 Nye grep i landbrukspolitikken

615 Landbruksnæringa er ein sær s viktig bærebjelke i Innlandet. Landbruket og skogbruket har i
616 tusenvis av år vore den næringa som har berga oss gjennom krisetider, krig og naud.

617 Krigen i Ukraina, turke i Mellom-Europa og ei generelt usikker og uroleg tid, gjer at landbruket
618 og produksjon av mat lokalt er enno viktigare enn før. Landbrukspolitikken må leggje til rette for
619 at all matjord blir nytta og målet om auke må stå ved lag.

620 Ein gard sysselsett mange fleire enn bonden på garden. Ringverknaden i lokalsamfunnet er
621 store. Tine viser til at kvart bruk med mjølkeproduksjon generer 2,4 årsverk utanfor sjølve
622 gardsdrifta. Bonden sjølv har ikkje ei lønn å leve av. Slik kan det ikkje forsetja. Omlag 55% av
623 alle mjølkeleverandørane har kvoter under 200 tonn.

624 Innlandet Arbeiderparti vil leggje til rette for ein landbrukspolitikk der ein også i framtida skal ha
625 ein variert bruksstruktur med små og mellomstore bruk. Ei ny utgreiing viser at aktiv bruk av
626 stølen er viktig for matproduksjon, berekraftig ressursbruk og for å hindre forfall og attgroing.
627 Senter for fjellandbruk er etablert på Løken i Øystre Slidre. Denne satsinga må følgjast opp frå
628 nasjonale landbruksmyndigheter, Stortinget og regjeringa.

629 Skal Noreg lukkast med landbrukspolitikken framover må det bli skapt føreseielege rammer.
630 Investeringar i naudsynt oppgradering av eksisterande bygningsmasse og nybygg er svært
631 krevjande viss ein ikkje veit dei økonomiske framtidsutsiktene. Dette har vorte enda meir
632 krevjande etter den store kostnadsauken den siste tida. Den økonomiske situasjonen både for
633 den enkelte bonde og for Norge som land er betydeleg endra.

634 Kravet om lausdrift i eksisterande fjøs for mjølke- og ammekyr må derfor endrast til å gjelde der
635 det skal byggast nytt i staden for å setje eit årstal. På eit gardsbruk vil det kunne vere tale om ei
636 investering på 6-10 millionar kroner. Dette vil gjere mange av dei tradisjonelle bruka med om lag
637 20 mjølkekyr ulønnsame. Kravet om lausdrift har skapt ei stor bekymring for mange
638 mjølkeprodusentar, spesielt dei med kvote under 200 tonn og dei med mindre enn 30 årskyr.
639 Kravet vart fyrst satt til 2024, så utsett til 2034. Dersom kravet blir opprettheldt vil det forandre
640 busettingsmønsteret fleire stader i Norge, og det vil kunne bidra til ei av de største
641 sentraliseringsperiodene av norsk jordbruk og tilhørande arbeidsplassar. Det vil gje mindre
642 verdiskaping over store delar av landet.

643 Allereie frå 1.1.2024 er det planlagt krav om kalvingsbinge også i båsfjøs. Innlandet
644 Arbeiderparti meiner at kravet må utsetjast i minst to år samtidig som det blir oppretta
645 støtteordningar til bygging av kalvingsbingar.

646 Det er viktig å endre krav til både lausdrift og kalvingsbinge for å halde på det unike jordbruket
647 og matproduksjonen i heile landet. I ei uroleg tid er det viktig, for både busetting, beredskap og
648 mattrygghet. Vi har ikkje fleire bruk å miste!

649 Det blir sett store krav til effektivitet i landbruket. Ein ser at profitten og lønsemda blir att hjå
650 kjedene i landet. Bonden må sitje att med ei løn å leve av skal ein sikre produksjonen i heile
651 Innlandet og landet elles. Dette må staten i hovudsak ta ansvar for. Landbruket opplever også
652 store utfordringar knytt til finansiering då banknæringa med sine vurderingar knytt til klima og
653 miljø, rangerer landbruk til ikkje å være ei miljøvennleg næring, noko som fører til meir
654 ugunstige låneordningar for bonden. Dette har også konsekvensar for moglegheita til å
655 investere.

656 Rovdyrproblematikk har ført til at mange har måtte gå over til anna produksjon, f.eks har fleire
657 sauebønder starta med kyllingproduksjon. Når no Nortura vil legge ned slakteriet i Elverum og
658 flytte det til Trøndelag skapar det ytterlegare problem. Også her må det vere føreseielege og
659 økonomisk forsvarlege rammer.

660 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 661 • Sikre at bøndene får ein større del av verdien av matproduksjonen, inntektsgapet
662 mellom landbruket og andre næringar må tettast.
- 663 • Styrke sjølvforsyningsgraden og at staten må ta matmangelproblematikken på alvor.
- 664 • At kravet til lausdrift for eksisterande fjøs for mjølke- og ammebruk blir omgjort til krav
665 om lausdrift i det som skal byggast nytt.
- 666 • Utsette det nye kravet om kalvingsbinge i minst to år samtidig som det blir oppretta
667 støtteordningar til formålet.
- 668 • Ha auka fokus på trygg mat produsert på gardar i heile Innlandet.
- 669 • Utnytte beiteområde våre i rovdryrfrie områder betre.
- 670 • Arbeide for å sikre framleis drift av Nortura sitt slakteri på Elverum
- 671 • At beredskapslagra må byggjast opp.
- 672 • Stanse strukturutviklinga, og i staden vere meir opptekne av mangfaldet
- 673 • At staten skal følgje opp Norsk senter for fjellandbruk
- 674 • Ha ei auka satsing på stølsdrift.
- 675 • Landbrukspolitikken må i større grad utformast slik at gardsdrifta kan baserast på det
676 ressursgrunnlaget som høyrer garden til

677

678 Uttalelse 9:

679 Et organisert, seriøst og inkluderende arbeidsliv

680 Den norske modellen har gitt høy økonomisk vekst og fordelt velstanden jevnt. Modellen står
681 seg således både økonomisk og sosialt. Kjernen i den norske samfunnsmodellen ligger i
682 arbeidslivet, der velorganisert arbeidsliv og trepartssamarbeid er det mest grunnleggende
683 særtrekket. Et godt arbeidsliv og arbeid til alle må være det overordnede målet for politikken.

684 Et velorganisert arbeidsliv med høy organisasjonsgrad er det viktigste premisset for et samfunn
685 preget av rettferdig fordeling, demokrati og økonomisk og politisk stabilitet.

686 Etter åtte år med en regjering som anerkjente det uorganiserte arbeidslivet, har Norge nå en
687 regjering som har igangsatt en storrengjøring av arbeidslivet. Nye og strenge reguleringer av
688 bemanningsselskapene, kollektiv søksmålsrett og styrkede rettigheter til faste og hele stillinger
689 er bare noe av det som allerede er igangsatt. Høyres og Fremskrittspartiets generelle adgang til
690 midlertidige ansettelser er reversert, og fagforeningsfradraget er doblet.

691 Innlandet Arbeiderparti mener at det offentlige må fortsette å gå foran i arbeidet for et seriøst
692 arbeidsliv. Vellykkede seriøsitetsmodeller som allerede er innført, må legge grunnlaget for en
693 «Norgesmodell», der offentlige myndigheter stiller krav som sikrer faste ansettelser,
694 fagutdanningenes stilling, styrket organisasjonsgrad, lønn etter tariffavtale og bærekraft.
695 Arbeiderpartiet skal jobbe for at offentlige innkjøpere bruker leverandører med tariffavtale, og for
696 at det offentlige ikke skal velge tilbydere som bryter de ansattes rett til å organisere seg.

697 Arbeidslivskriminalitet er et stort og voksende samfunnsproblem og framstår som en trussel mot
698 det seriøse og organiserte arbeidslivet og for finansieringen av velferdsstaten. Sammen med
699 Arbeiderpartiet har fagbevegelsen stått på for politiske tiltak mot sosial dumping og
700 arbeidslivskriminalitet som eksempelvis allmenngjøring, solidaransvar, innsynsrett og en rekke
701 andre bestemmelser som har gjort handlingsrommet mindre for useriøse og kriminelle aktører.
702 Et annet viktig bidrag for bekjempelse av arbeidslivskriminalitet, er sentre mot
703 arbeidslivskriminalitet (A-krimsentre). Innlandet Arbeiderparti vil fortsette arbeide med å få på
704 plass et A- krimsentre i Innlandet.

705 Nasjonal lønnsdannelse, kollektive forhandlinger og grunnleggende arbeidstakerrettigheter er
706 under press i flere europeiske land. Norske myndigheter må derfor sikre den norske
707 arbeidslivsmodellen ved at norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning må gis forrang
708 foran EUs regler.

709 Likestilling er en verdi vi bevisst har jobbet for i Norge, og derfor er vi et av verdens mest
710 likestilte land. Det store bildet viser at vi samlet sett har gått mot mer likestilling på de fleste
711 områder, også innenfor arbeidslivet. Likevel er det slik at kvinner fortsatt har en systematisk

712 svakere arbeidslivstilknytning enn menn, både i form av andelen i jobb og andelen som jobber
713 deltid.

714 Innlandet Arbeiderparti understreker viktigheten av at faste, hele stillinger skal være
715 hovedregelen i norsk arbeidsliv. Arbeiderpartiet må sammen med partene i arbeidslivet jobbe
716 aktivt for å bygge heltidskultur i alle deler av arbeidslivet, styrke retten til heltid i loven og sørge
717 for en kommune- og sykehusøkonomi som gir rom for økt grunnbemanning.

718 Rett kompetanse på rett plass, er viktig for at vi både i dag og i framtida, skal ha tilstrekkelig
719 med fagkompetanse til oppgavene som skal gjøres. Vi må motvirke tendenser til et mer todelt
720 arbeidsliv. Formaliserte krav til fagutdanning for yrkesutøvelse bør vurderes i flere fagområder
721 for å bidra til kvalitet i tjenester og produkter: Alle arbeidstakere må få tilbud om
722 kompetanseutvikling, herunder et godt desentralisert utdanningstilbud tett på det regionale og
723 lokale arbeidsmarkedet.

724 Det inkluderende Innlandet handler om at de som vil og kan jobbe, skal få muligheten til det.
725 Personer som står langt unna arbeidsmarkedet, er særlig avhengige av kontinuitet i
726 tjenestetilbudet. NAVs ressurser til oppfølging av brukere må styrkes, særlig for å legge til rette
727 for god avklaring av personer på arbeidsavklaringspenger. Arbeidsmarkedstiltakene må være
728 av høy kvalitet, ikke være konkurranseutsatte eller være i regi av kommersielle aktører. Antall
729 tiltaksplasser må økes, og særlig må en prioritere arbeidsforberedende trening, som ikke er
730 konkurranseutsatt. Ordningen med arbeidsavklaringspenger (AAP) må styrkes slik at alle
731 beholder stønaden fram til reell avklaring er gjennomført. Det må også åpnes opp for at flere
732 kan få omskolering som tiltak under arbeidsavklaring.

733 Innvandring gjør Norge til et mer mangfoldig land og er en berikelse for samfunnet. Innlandet
734 Arbeiderparti mener at styrket språkopplæring, satsing på kompetanse og aktiv
735 arbeidsmarkedspolitik er viktige elementer for å sikre god integrering. Det skal være mulig å
736 kombinere språkopplæringen med arbeidspraksis og det må settes inn tiltak for å integrere
737 innvandrerkvinner i arbeidslivet.

738 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 739 • Intensivere arbeide med at et A-Krimsenter blir etablert i Innlandet.
- 740 • Utarbeide en Norgesmodell med nasjonale seriøsitetskrav for alle offentlige anskaffelser.
- 741 • Øke organisasjonsgraden ved å gi virksomheter som er bundet av landsomfattende
742 tariffavtale med fagforening med innstillingsrett, ytterligere unntak og rettigheter.
- 743 • Bidra til mer informasjon om fagforeningens rolle og trepartssamarbeidet, blant annet i
744 skolen, i lederutdanningene, og på arbeidsplassene for arbeidere som kommer fra land
745 med svake fagforeninger, slik alle kan treffe et informert valg om de vil organisere seg.
- 746 • Føre en politikk som stimulerer til økt organisasjonsgrad blant både arbeidstakerne og
747 arbeidsgivere, og jobbe i nært samarbeid med partene for å sikre et seriøst og organisert
748 arbeidsliv.
- 749 • Gå imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive
750 forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse.

- 751 • At arbeidsgiverpolitikken i kommunene skal forvalte en heltidskultur.
- 752 • Arbeide for en aktiv likestillings- og arbeidslivspolitik som styrker kvinners posisjon i
- 753 arbeidslivet
- 754 • Støtte opp om og arbeide for tiltak som bedrer kjønnsbalansen i utdanning og arbeidsliv
- 755 • Arbeide for en mer aktiv og målrettet arbeidsmarkedspolitik med økt vekt på
- 756 kompetanse.
- 757 • At antall plasser til Arbeidsforberedende trening (AFT) må økes.
- 758 • Opprettholde og forbedre dagpengeordningene for arbeidsledige og permitterte.
- 759 • Styrke tilbudet for «norskopplæring på arbeidsplassen» for voksne innvandrere og gjøre
- 760 det lettere å kombinere språkopplæring med arbeid.
- 761 • Forplikte offentlige arbeidsgivere til å ansette flere med nedsatt funksjonsevne.

762 Uttalelse 10:

763 Fylkesvegløft for trafikksikkerhet, regionale arbeidsplasser og 764 klima

765 Fylkesveiene har størst ulykkesrisiko av veiene våre i Norge. Det viser undersøkelser fra blant
766 andre Trygg Trafikk. I gjennomsnitt er det omtrent 30 % større risiko for dødsulykker pr. kjørte
767 kilometer på fylkesveinettet enn det er på riksveiene. Utbedring og vedlikehold av fylkesveiene
768 er en viktig prioritering for å unngå dødsulykker.

769 Til tross for den store økningen i pengebruken på transportinfrastruktur på statsbudsjettene over
770 snart 20 år, har vedlikeholdsetterslepet på fylkesvei likevel fortsatt økt markant. Det skyldes at
771 vedlikehold og utbedring har vært lavere prioritert enn bygging av nye, større
772 infrastrukturprosjekter. Fylkeskommunene sitt økonomiske handlingsrom som veieiere har også
773 vært lavere prioritert under høyreregjeringen. Utfordringene på fylkesveiene har dermed blitt
774 større sammenlignet med resten av veinettet.

775 Flere anbud til bygging av nye infrastrukturprosjekter med milliardkostnader har de siste blitt
776 vunnet av større multinasjonale konserner. Derimot er det i stor grad lokale og regionale
777 entreprenører som gjerne vinner anbudene med vedlikehold og utbedring av fylkesvei. Flere av
778 disse entreprenørene har nå ledig kapasitet, og det er usikkerhet i næringa. For Arbeiderpartiet
779 er det en viktig sak i kommune- og fylkestingsvalg å sørge for å bedre grunnlaget for disse
780 arbeidsplassene og lærebedriftene. Vi vil legge til rette for forutsigbare betingelser for denne
781 delen av entreprenørbransjen i tråd med politikken i Hurdalsplattformen.

782 Utredningsoppdraget til NTP viser at det også er god klima- og naturpolitikk å prioritere å ta vare
783 på våre eksisterende veier og vår infrastruktur. Fylkesveiløft som en prioritering innenfor
784 infrastruktur, er god trafikksikkerhetspolitikk, god næringspolitikk, og god klimapolitikk.
785 Satsingen forener dermed flere av Arbeiderpartiets mest sentrale verdier innenfor samferdsel og
786 gir trygghet i hele landet.

787 Økonomien må styrkes, og fordelingen må oppleves rettferdig. I 2023 ble 1,6 milliarder kroner
788 fordelt til opprustning og vedlikehold av fylkesvegene basert på en særskilt fordeling, såkalt
789 tabell C. Ekspertutvalget som har sett på det fylkeskommunale inntektssystemet foreslår at hele
790 bevilgningen bør omfordeles etter ordinære kriterier. Utvalget kommenterer at «Midler til
791 opprustning og fornying av fylkesveiene har blitt gitt med særskilt fordeling i snart ti år, basert på
792 en kartlegging med betydelig usikkerhet». Vi mener at konklusjonen med å omfordele mer av
793 midlene i tabell C etter ordinære kriterier, er viktig og i tråd med retningslinjene.

794 Det trengs nå en tydelig prioritering for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på 71 milliarder kroner
795 som vi i dag har på fylkesveinettet. Det må nå komme en tydeligere prioritering av å ivareta de
796 veiene vi allerede har.

797 **Innlandet Arbeiderparti vil:**

- 798 • Styrke finansieringen av fylkesveier betydelig for å bedre trafikksikkerheten.
- 799 • Ta vare på og utbedre veiinfrastrukturen i hele landet, for å sikre forutsigbarhet for
- 800 arbeidsplasser i entreprenørnæringen og utbedre flaskehalser for lokalt næringsliv.
- 801 • Flytte midler til opprusting og vedlikehold av fylkesveger fra tabell C til de ordinære
- 802 kostnadsnøklerne. Antall kilometer med fylkesveg må vektlegges mer enn i dag når
- 803 inntektene skal fordeles mellom fylkene.

804 Uttalelse 11:

805 En ny og forutsigbar sosialdemokratisk energipolitikk

806 Folk og bedrifter i Norge skal ha tilgang til rimelig strøm. Sikker og trygg strømløse til lave
807 priser har vært et grunnleggende gode for innbyggere og bedrifter i Norge gjennom 100 år.
808 Tydelig politisk styring og offentlig kontroll over ressursene har vært grunnleggende for at Norge
809 har vært verdensledende i bruk av fornybar kraft. Slik har vi lagt til rette for ny industri,
810 arbeidsplasser over hele landet og en velferdsstat som er der for alle.

811 Nå har vi derimot et strømmarked som ikke fungerer, og både folk og næringsliv betaler en pris
812 som ikke er akseptabel. Krigen i Ukraina er sterkt medvirkende til de skyhøye prisene. Med
813 akutt mangel på gass har hele Europa opplevd energikrise, stor sosial misnøye blant folk og en
814 svært krevende situasjon for næringslivet.

815 Da strømmarkedet ble etablert på 90-tallet var markedets funksjon først og fremst å sikre at
816 produsentene investerte riktig, og sparte vannet en skulle produsere strøm av til det var behov
817 for det. I dag gir denne måten å sette pris på svært store prisvariasjoner og stor usikkerhet. Når
818 ikke all kraft kan leveres av fornybare kilder, vil strømprisen settes av for eksempel
819 gasskraftverk i Europa. Med høye gasspriser blir prisen svært høy selv om det meste av
820 strømmen er billig å produsere. Det siste gir høye inntekter til de fleste energiselskapene,
821 samtidig som vanlige folk og næringsliv får mangedoblet strømregning.

822 Dagens strømpriser ligger langt over hva det koster å produsere strømmen i Norge, noe som er
823 en uakseptabel situasjon på både kort og lang sikt. Norge har en av Europas beste
824 strømstøtteordninger for private husholdninger. Men midlertidige ordninger er ingen varig
825 løsning på den strømkrisen vi er inne i. Det må derfor etableres og utvikles politikk som sikrer
826 norske innbyggere og norske bedrifter i best mulig grad mot internasjonale hendelser som kan
827 påvirke norsk kraftsituasjon.

828 Innlandet Arbeiderparti krever større politisk styring over kraftmarkedet, og mer utbygging av
829 fornybar kraft, nett og energieffektivisering. Vi må ha et strømmarked som sørger for at de som
830 skal bygge ut ny kraft gis nok sikkerhet til å kunne bygge ut, samtidig som vi som bruker strøm
831 ikke betaler mer enn vi må.

832 Innlandet er et fylke med lange og gode tradisjoner for utbygging av fornybar energi. Den
833 posisjonen bør videreutvikles i framtida, og det bør ligge godt til rette for flere fornybarsatsinger i
834 Innlandet. For å få bygd ut mer kraft må vi ikke rokke ved den over 100 år lange tradisjonen
835 med at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon skal ha sin rettmessige del av
836 verdiskapningen. Konesjonskraftordningen må derfor ligge fast.

837 EU er nå i gang med å vurdere endringer i kraftmarkedene som i større grad frikobler
838 gassprisen fra kraftprisen. Norge må bidra aktivt inn for å ivareta norske interesser i det
839 pågående arbeidet og samtidig gjøre et selvstendig arbeid for å se på andre mulige modeller for

840 prisdannelsen innenfor handlingsrommet i EØS-avtalen. Vi må ha en politisk styring av
841 kraftpolitikken, slik at vannkraften og vår energirikdom, og ikke minst flerårsmagasinene,
842 disponeres til det beste for norske forbrukere og norsk næringsliv. Det nordiske
843 kraftsamarbeidet kommer også fortsatt til å være svært viktig.

844 Innlandet Arbeiderparti stiller seg bak hovedprinsippene som er foreslått av Arbeiderpartiets
845 energiutvalg, og mener at disse må ligge til grunn når framtidens energipolitikk skal utformes:

- 846 • Prisene skal være lave for å sikre trygghet og forutsigbarhet for norske innbyggere og
847 norsk næringsliv. Mer ren kraft og bedre nett er to av de viktigste forutsetningene for å få
848 til det.
- 849 • Norge skal ha sterk offentlig kontroll over egne kraftressurser.
- 850 • Norsk kraft skal sikre utvikling av Norge som industrinasjon med arbeidsplasser over
851 hele landet. Energiprisene skal gi Norge en konkurransefordel i et internasjonalt marked.
- 852 • Energipolitikken skal bidra til å løse klima- og naturkrisen.

853 Innlandet Arbeiderparti stiller seg videre gjennomgående bak utvalgets anbefalinger, med
854 følgende justerte formuleringer i hovedtrekkene:

855 **Strømpris**

856 Dagens strømstøtteordning må forsterkes ytterligere slik at strømregningen for folk ikke blir for
857 høy ved store negative prisendringer i det internasjonale energimarkedet.

858 Arbeiderpartiet skal hele tiden arbeide med å utfordre og reforhandle internasjonale avtaler med
859 sikte på å sikre størst mulig nasjonal kontroll på strømpriser internt i det norske markedet.

860 Arbeiderpartiet skal ha som mål at kraftprisene i større grad må reflektere hva det koster å
861 produsere nok strøm. Prisen må være høy nok til at kraftselskapene produserer nok strøm, men
862 ikke høyere enn det. Dette krever en diskusjon om endringer i dagens markedsmoell, og/eller
863 sterkere politisk eller offentlig styring av markedet.

864 Arbeiderpartiet skal aktivt arbeide for at kraftprisene skal være forutsigbare og langsiktige, ikke
865 minst for næringslivet. Da bør det vurderes om dagens marked kan kompletteres med løsninger
866 som også gir langsiktig forutsigbarhet, og som gjør at kraftprisen blir så lav som mulig. For å få
867 til dette kan må det vurderes å sette et skille mellom det markedet som skaper balanse minutt
868 for minutt, og det som skal sikre nok og langsiktig kraftproduksjon. Da kan det være nødvendig
869 med større offentlig regulering eller inngripen enn i dag. Kraftselskapene må aktivt jobbe for å
870 tilby bedre fastprisavtaler for næringslivet. Det offentlige eierskapet bør kunne brukes til å få
871 flere til å tilby gode fastprisavtaler.

872 Samtidig som vi på lang sikt må ha nok kraft og en forutsigbarhet på pris, bør det også drøftes
873 om markedet kan balanseres på en bedre måte. Nye teknologier og styringsløsninger gir
874 muligheter for at kraftmarkedet er i balanse sekund for sekund, noe som på sikt kan gi både folk
875 og næringsliv større forutsigbarhet for strømregningen.

876

877 **Aktører i strømsalgsmarkedet**

878 Innlandet Arbeiderparti vil innføre strengere krav til selskapenes markedsføring av pris, varighet
879 og avtaletyper, og vurdere maksgrense for påslag og gebyrer. Sanksjoner mot
880 strømsalgsselskap ved brudd på markedsføringsloven skal styrkes. Terskelen for å miste
881 konsesjon må bli lavere. I offentlige energiselskaper skal det innføres restriksjoner på
882 bonuser/provisjoner for ansatte. Det forventes også en kraftig innstramning i forventningene til
883 lønn for ledere i kraftselskapene.

884 **Offentlig eierskap og kontroll**

885 Arbeiderpartiet skal legge til rette for større offentlig eierskap i nye vindkraftprosjekter på land
886 og til havs. Innlandet Arbeiderparti mener modellen med offentlig eierskap innenfor vannkraft i
887 stor grad kan videreføres også innenfor vindkraft på land og til havs for å sikre at inntekter og
888 kraft kommer tilbake til det norske fellesskapet som frigjør arealene for kraftproduksjonen. Det
889 må utarbeides en modell som både ivaretar norsk eierskap og behov for utenlandsk kapital for å
890 sikre så rask utbyggingstakt som mulig.

891 **Vindkraft på land**

892 Innlandet Arbeiderparti vil bare legge til rette for utbygging av ny vindkraft på land i Norge der
893 det er et tydelig lokalt ønske om dette, og hensynet til natur- og dyreliv er tilstrekkelig ivaretatt.
894 Økt energibehov er et samfunnsansvar som vi også forventer at kommunene erkjenner og tar
895 sin del av. Kommunene skal sikres mer innflytelse i planlegging og utbygging av vindkraft på
896 land, og verdiskapningen for lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon skal
897 økes gjennom økt produksjonsavgift og skatt direkte til vertskommunene. Det skal være tydelige
898 krav om at natur og terreng tilbakeføres så langt det er mulig når vindkraftkonsesjoner ikke
899 fornyes. Etablering av ny vindkraft skal sees i sammenheng med etablering av ny industri.

900 **Eksisterende vannkraftanlegg**

901 Innlandet Arbeiderparti understreker viktigheten av fortsatt norsk eierskapet til vannkraften, og
902 at konsesjonskommunene skal ha sin rettmessige del av verdiskapningen.

903 Innlandet Arbeiderparti mener eksisterende vannkraftanlegg må oppgraderes. Det må
904 investeres i effekt- og pumpekraftverk og det må etableres flere småkraftanlegg. Det må også
905 foretas en gjennomgang av lovverk knyttet til småkraft for å sikre nasjonalt eierskap i sektoren.
906 Innlandet Arbeiderparti vil senke innslagspunktet for grunnrente for å unngå at
907 skattetilpasninger fører til tap av produksjon. Innlandet Arbeiderparti åpner også for å
908 gjennomgå mellomstore og små vassdrag for å sikre verneverdier, og der det er behov for et
909 forsterket vern for flom, vurdere en skånsom utbygging uten at natur og miljøverdier forringes.
910 Det er videre viktig at bransjen har forutsigbare rammer for å kunne foreta investeringer i
911 oppgradering av vannkraftanleggene.

912 **Kraftnettet**

913 Det tar for lang tid i dag å bygge ut nett, og det må derfor sikres raskere saksbehandling for å få
914 etablert nytt nett. For Arbeiderpartiet er det naturlig å se utbygging av nett i sammenheng med
915 etablering av grønn industri, kraftproduksjon, næringsliv og kutt i klimautslipp. Hensynet til
916 naturinngrep skal veie tungt. Innlandet Arbeiderparti mener nytt nett i så stor grad som mulig
917 skal etableres i kabler under bakken, heller enn som luftspenn.

918 Innlandet Arbeiderparti vil etablere kriterier for prioritering av behandling av søknader om
919 nettilknytning hvor vi sier nei til kryptovaluta, og ja til eksisterende industri og fremveksten av
920 nye grønne industrier.

921 **Mellomlandsforbindelser**

922 Innlandet Arbeiderparti ønsker ikke flere mellomlandsforbindelser for norsk fornybar kraft. Det
923 betyr samtidig at det må grundig utredes om ikke-fornyhet konsesjon for Skagerak kablene vil
924 dempe pris smitten fra det europeiske markedet. I så tilfelle må de ikke fornyes, og i alle tilfeller
925 ikke gis økt kapasitet gjennom reinvestering. Kraftutvekslingskabler med Europa skal ivareta
926 norske interesser både i form av lavere priser og økt forsyningssikkerhet. Innlandet
927 Arbeiderparti støtter Regjeringens beslutning om å stoppe utbyggingen av North-Connect
928 kablen til Skottland.

929 **Energieffektivisering**

930 Samtidig som behovet for fornybar kraft øker på flere områder, er det fortsatt potensial i økt
931 energieffektivisering hos bedrifter, husholdninger og offentlige virksomheter. Innlandet
932 Arbeiderparti støtter helhjertet opp om energiutvalgets anbefalinger om å styrke
933 støtteordningene innenfor ENØK for næringsliv og husholdninger. Innlandet Arbeiderparti
934 understreker viktigheten av en sosial profil på tiltakene, slik at vanlige husholdninger sikres
935 økonomisk støtte til energisparing i egen bolig også med kjent teknologi.

936 Uttalelse 12:

937 Internasjonal solidaritet

938 Ukraina

939 Russlands brutale angrep mot Ukraina i februar 2022 har endret hele Europa. Terrorbombing og
940 målrettede overgrep mot sivile i Ukraina har ført til umenneskelige lidelser. Russland fører en
941 utslettelseskrig med mål om å fjerne Ukraina, noe som har skapt frykt og stor usikkerhet i hele
942 Europa.

943 Det er fortsatt kalde fronter mellom Russland og det øvrige Europa, og krigshandlingene
944 fortsetter. Uskyldige liv går tapt og konsekvensene for den suverene nasjonalstaten Ukraina er
945 katastrofale.

946 Innlandet Arbeiderparti fordømmer Russlands krig på det kraftigste, og vil støtte det ukrainske
947 folket så lenge det er behov for det.

948 Den europeiske freden er fortsatt truet og vi har sett at NATO-samarbeidet er viktigere enn
949 noensinne. Med et Europa i krig er det viktigere enn noen gang å forsikre våre allierte hvor vi
950 hører hjemme – i NATO. Og som NATO-medlem har Norge forpliktet oss til å bruke minst 2
951 prosent av vår årlige BNP på forsvar. Dette er et mål som Innlandet Arbeiderparti mener
952 regjeringen må oppfylle.

953 Innlandet Arbeiderparti understreker viktigheten at vi har et godt rustet forsvar som kan ivareta
954 Norges sikkerhet på best mulig måte. Et NATO med både Finland og Sverige som medlemmer
955 styrker Nordens samlede forsvarsevne og gjør det mulig å ha en helhetlig og felles
956 sikkerhetspolitikk. Da de fem nordiske statsministrene møttes i Oslo i august 2022 ble det
957 enighet om en felles erklæring om forsvar og sikkerhet. Her vises det til hvordan svensk og finsk
958 NATO-medlemskap vil kunne føre til et mer effektivt forsvar av Norden. Det vises også til at de
959 nordiske landene vil styrke felles øvelser og trening og bidra til utviklingen av NATO som militær
960 og politisk allianse.

961 Sanksjoner er et av de viktigste tiltakene som det internasjonale samfunn har til rådighet for å
962 reagere mot Russlands folkerettsbrudd. EU har vedtatt omfattende sanksjonspakker, som
963 Norge stiller seg bak. Av erfaring vet vi at sanksjonene rammer hardest når Europa står samlet
964 om dem. Sanksjonspakken favner bredt, og vil ikke minst ramme Russlands evne til å finansiere
965 og drive sin krigsmaskin. Derfor er det viktig og riktig at regjeringen har gitt sin politiske
966 tilslutning til tiltakene.

967 Det er allerede dokumentert flere menneskebrudd i krigen. Disse bruddene må følges opp og de
968 ansvarlige må stilles til ansvar.

969 Innlandet Arbeiderparti mener at Norge må fortsette å ta imot flyktninger fra Ukraina, og sikre
970 dem trygghet, inkludering og tilgang til skolegang og opplæring.

971 **Kvinner i Iran**

972 Innlandet Arbeiderparti fordømmer volden mot kvinner i Iran og Afghanistan og undertrykkelse
973 av kvinners rettigheter.

974 De siste månedene har vi sett mennesker i Iran protestere for sine rettigheter. I Iran er det
975 straffbart å ikke bruke hijab og nå risikerer tusenvis av kvinner sitt eget liv for å protestere mot
976 myndighetene. Kvinnene lever i frykt for hva som kan skje med dem og for Innlandet
977 Arbeiderparti er det viktig å støtte kvinnene i Iran for deres kamp mot frihet. Iranske og
978 afghanske kvinner har lenge kjempet for grunnleggende rettigheter og frihet til å bestemme over
979 sine egne liv. Slagordet som ropes i Irans gater er «Kvinne, Liv, Frihet». Både Afghanistan og
980 Iran styres av fundamentalistiske, autoritære regimer som undertrykker menneskerettighetene.
981 Kvinner i Iran kjemper for helt grunnleggende menneskerettigheter, som talefrihet, retten til å
982 bestemme hva de vil ha på seg, hvilken jobb de ønsker å ha, hvem de vil gifte seg med, hvor de
983 ønsker å ferdes og hva de ønsker å studere. De samme verdiene som vi har og lever etter i
984 Norge.

985 Norge og EU har varslet sanksjoner mot regimet i Iran og Afghanistan. Innlandet Arbeiderparti
986 støtter iverksettelsen av internasjonale sanksjoner og står på kvinnes side i kampen for
987 menneskerettigheter, ytringsfrihet, og retten til å leve frie liv.

988 **Etiopia**

989 Situasjonen i Etiopia og følgene av borgerkrigen er en humanitær katastrofe. Det meldes om
990 store tap av menneskeliv og grove krigsforbrytelser, samtidig som hjelpeorganisasjoner og viktig
991 bistand stenges ute.

992 Innlandet Arbeiderparti mener at situasjonen i sterkere grad må følges opp av det internasjonale
993 samfunn. Arbeiderpartiet skal være forkjemper for å sikre at områder preget av krig og
994 humanitære katastrofer får tilgang til den hjelpen de skal ha. Det internasjonale samfunnet må
995 sikre humanitære organisasjoner trygg adgang til områder rammet av krig og katastrofer.
996 Krigsforbrytelser må følges opp av internasjonale domstoler.